

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610-**2614**
Konu : Soru Önergeleri

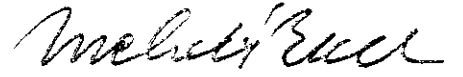
13 Haziran 2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 21.05.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-67274 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Ankara Milletvekili Özcan YENİÇERİ'ye ait 7/7009, Adıyaman Milletvekili Salih FIRAT'a ait 7/7010, Iğdır Milletvekili Sinan OĞAN'a ait 7/7011, 7/7012, 7/7013, İzmir Milletvekili Ahmet Kenan TANRIKULU'ya ait 7/7014, Kütahya Milletvekili Alim IŞIK'a ait 7/7015, İstanbul Milletvekili Mahmut TANAL'a ait 7/7016, Çanakkale Milletvekili Mustafa Serdar SOYDAN'a ait 7/7017, Mardin Milletvekili Erol DORA'ya ait 7/7018, Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran BULUT'a ait 7/7019 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1. 7/7009, 7/7010, 7/7011, 7/7012
7/7013, 7/7014, 7/7015, 7/7016
7/7017, 7/7018, 7/7019 (23 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Ahmet Duran BULUT

Balıkesir Milletvekili

Esas No

:7/7019

Yaş sebze ve meyvede pestisit (tarım ilacı) kalıntısı sorunu ciddi olarak ele alınması gerekmektedir. “Kalıntı sorunu, büyük ölçüde tavsiye edilen doz ve kullanıma uyulmaması ve emsalden ruhsatlandırılan ilaçların kullanılması ile ortaya çıkmaktadır.

2012 yılı başından itibaren de Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünün ruhsatlandırılmak için yurt dışından getirilen ilaçların ruhsatlandırılmasında, ilacın spesifikasyonu için yapılan analizlerden vazgeçilip, beyanın esas alınması, yeni bir sorun kaynağı olmaya aday uygulama olarak görülmektedir.

Avrupa Birliğinde yasak olan aktif maddelerin gecikmeli de olsa Türkiye’de de yasaklanmış olması, bu alandaki olumlu gelişmelere katkı yapan bir karar olmuştur. Ancak bu yasaklama getirilirken, yasaklanan ilaçlara sahip firmalara ellerindeki stokların bitirilmesi için 2 yıllık bir geçiş süresi tanınmış olması ve bu istisnayı kötüye kullanmak isteyen firmaların stoklarını artırmaları, önümüzdeki dönemde de bu sorundan kaynaklı bazı sıkıntıların ortaya çıkmasına sebep olacaktır.

1 Ocak- 31 Mart 2012 tarihleri arasında 1’i limon, 5’i domates, 25’i biber olmak üzere 30 ürünümüz AB sınır kontrol noktalarından pestisit kalıntısı sebebi ile geri dönmüştür.

Ülkemiz, Avrupa Birliğinden 2008 yılında 308, 2009 yılında 278 ve 2010 yılında 255 adet olumsuz bildirim almıştır. Bu verilere göre Ülkemiz, tarım ürünleri ihracatında uyan alan ülkeler arasında Çin’ den sonra ikinci sırada yer almaktadır. Olumsuzlukların giderilmesi için Bakanlığın yapmış olduğu çalışmalar nelerdir?

SORU 1) Türkiye’de ilaçların ruhsatlama, satış ve uygulama sistemi yerine oturmadığı sürece kalıntı sorunu yaşanmaya devam edecektir. Türkiye sadece ihracatı değil, iç tüketimi de dikkate alarak üretilen ve tüketilen yaş meyve ve sebzenin tamamında zirai ilaç kalıntısı konusunda denetimlerini ve analizleri yapabilecek laboratuvarların artırılması konusunda çalışmalarınız var mıdır?

CEVAP 1) Türkiye’de Bitki Koruma Ürünlerinin (BKÜ) ruhsatlandırılmasında esas alınan “Bitki Koruma Ürünlerinin Ruhsatlandırılması Hakkında Yönetmelik” AB mevzuatı ve ülke ihtiyaçları dikkate alınarak düzenlenmiştir. Söz konusu Yönetmelikte Ülkemizde ruhsatlandırılacak bitki koruma ürünleri için mutlaka AB veya G8 ülkelerinde ruhsatlı olma zorunluluğu bulunmakta olup, ruhsat işleminde bu şart aranmaktadır.

Kalıntı sorunu emsalden veya ilk defa ruhsatlandırılan ilaçlardan değil tavsiyeye uygun kullanılmamasından kaynaklanmaktadır. Avrupa Birliği ülkelerine ihraç edilen taze meyve ve sebze ürünlerinden, pestisit tespit edilen ürünler için “Hızlı Alarm Sistemi (RASFF)” kapsamında bildirim yapılmakta olup, bu kapsamda pestisit kalıntısı nedeniyle iade edilen herhangi bir ürün bulunmamaktadır.

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun uygulamaya girmesi ile bitki koruma ürünlerinde AB’de ve gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ruhsata esas analiz yerine, üretim ve ithalattan kullanıma kadar geçen sürede piyasa kontrollerine esas analizlere ağırlık verilmiştir.

Bakanlığımızca ruhsatlandırılan bitki koruma ürünlerinin tavsiyelerine uygun olarak kullanılmaları amacıyla satışları da kontrol altında bulunmaktadır. Buna göre bitki koruma ürünlerinin sadece Bakanlığımızca yılda bir kere yapılan sınavda başarılı olan, Ziraat Mühendisi olan bayilerce, reçetelerine uygun olarak ve kayıtları tutularak satılmaktadır. Bununla birlikte; Ülkemizde üretilen taze meyve ve sebzelerde zirai ilaç kalıntıları ile ilgili olarak, bitki koruma ürünlerinin satışı ve kullanımı ile ürünlerin üretimi ve tüketime sunulmasını içeren “*çiftlikten sofraya gıda güvenirliliği*” uluslararası yaklaşım doğrultusunda Bakanlığımız İl Müdürlükleri tarafından taze meyve ve sebze hallerinde yapılan denetimler özellikle hal giriş noktalarında, paketlenme ve ambalajlama tesislerinde ve toptan ve perakende satış noktalarında yapılmaktadır. Bu kapsamda Bakanlığımızca yurtiçi, ihracat ve ithalat aşamalarında yapılan zirai ilaç kalıntısı kalıntı kontrolleri sonucunda; 2007 yılında 16.028 adet, 2008 yılında 23.322 adet, 2009 yılında 43.613 adet, 2010 yılında 53.272 adet, 2011 yılında 59.962 adet analiz yapılmıştır.

Bakanlığımıza bağlı 41 Kamu Laboratuvar Müdürlüğümüzden 19’u pestisit analizi yapabilmekte olup, bunların 11’i de pestisit analizinde akredite olmuş laboratuvarlardır. Bakanlığımız tarafından yetkilendirilen 70 Özel Gıda Kontrol Laboratuvarlarından ise 29’u pestisit analizi yapabilmekte olup, bunların da 16’sı akreditedir.

Bakanlığımızca zirai mücadelede kullanılan zirai ilaç miktarını azaltmak amacıyla, Entegre mücadele uygulamalarının yaygınlaştırılması, kimyasallara alternatifi olan çevre dostu bitki koruma ürünlerinin ruhsatlandırılması, kimyasal olmayan biyolojik ve biyoteknik mücadelenin desteklenmesi gibi bir dizi tedbirler alınmaktadır. Bu uygulamalar neticesinde yıllar itibarıyla zirai ilaç tüketimi önemli ölçüde azaltılmıştır.

Bakanlığımızca yürütülen etkin projeler sonucunda 2002 yılında 54 Bin ton olan zirai ilaç kullanımı, 2011 yılı itibarıyla 40 Bin tona düşürülmüş olup, zirai mücadelede ilaç kullanımının azaltılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Bakanlığımızca zirai ilaç kullanımının azaltılması ve biyolojik mücadelenin yaygınlaştırılması için çalışmalar yapılmaktadır. Zirai ilaç kullanımının azaltılması amacıyla alternatif mücadele metotları Bakanlığımızca teşvik edilmektedir. Biyolojik ve biyoteknik mücadele yapan üreticilerimize 2010 yılından itibaren destekleme ödemesi yapılmaktadır. Bu kapsamda, 2010 yılında 400 Bin TL, 2011 yılında 3 Milyon TL destekleme ödemesi yapılmış olup, 2012 yılı için ise 15 Milyon TL bütçe ayrılmıştır.

Buğdayın ana zararlısı süne havadan ilaçlama kaldırılarak, uygulamaya konulan etkin tedbirler ve biyolojik mücadele çalışmaları neticesinde, 2005 yılından başlamak üzere 2011 yılına kadar toplam 51 Milyon adet faydalı böcek salımı gerçekleştirilmiştir. 2010 yılına kadar 6 Milyon adet fidan dikilmiştir. Bu uygulama ile başta yerleşim alanları olmak üzere doğal yaşam alanları, fauna, flora, yer altı ve üstü sular koruma altına alınmıştır. 2010 yılında 11 Milyon dekar olan süne mücadelesi alanı 2011 yılında 7 Milyon dekar alana düşürülmüştür. Süne mücadelesi kapsamında 2002-2011 döneminde; yıllık ilaç kullanımı 901 Tondan 104 Tona, emgili dane oranı ise %3,8’den %0,73’e düşürülmüştür. 2011 yılında 7 Milyon dekar alanda yapılan süne mücadelesi ile ekonomiye yaklaşık 872 Milyon TL katkı sağlanmıştır.

Metil Bromür Kullanımı, öngörülenden 8 yıl önce sonlandırılarak 1 molekülü 100 bin ozon'u parçalayan bir uygulamaya seralarda son verilmiştir.

“Bitkisel Üretimde Kullanılan Bitki Koruma Ürünlerinin Kayıtlarının Tutulması ve İzlenmesi Hakkında Yönetmelik” yürürlüğe konularak üreticilerimize kullandıkları bitki koruma ürünlerini kayıt altına alma zorunluluğu getirilmiştir.

Ayrıca, Bakanlığımızca üreticilerin bilinçlendirilmesi amacıyla televizyon ve radyo programları, CD film, afiş, liflet ve kitap destekli eğitim çalışmaları devam etmektedir.

SORU 2) Gıda güvenliğinin sağlanabilmesi için tarımın gerçek anlamda desteklenmesi, çiftçilerin gelir seviyesinin mühendislik hizmeti alabilecek seviyeye yükseltilmesi, gıda denetimleri ve denetimci sayılarının artırılması, gıda işletmelerinde ziraat, gıda, kimya mühendislerinin istihdamının zorunlu hale getirilmesi, yaşanan olumsuzlukların giderilmesi için Bakanlığın yapmış olduğu çalışmalar nelerdir?

CEVAP 2) Bakanlığımızca tarım sektörünün geliştirilmesinde temel araçlardan birisi olan tarımsal destekler; verimlilik, kalite, sağlık ve kırsal kalkınmayı esas alacak şekilde, pazar ihtiyacı göz önünde tutularak yeniden düzenlenmiş ve daha etkin hâle getirilmiştir. Bu kapsamda 2003 yılından sonra 52 yeni destek uygulaması başlatılmıştır.

Çiftçimize nakit olarak verilen tarımsal destek miktarı önemli oranda artırılmıştır. 2002 yılında 1 Milyar 868 Milyon TL olan toplam tarımsal destekler, 2011 yılında 7 Milyar TL'nin üzerine çıkmıştır. 2003-2011 döneminde tarım sektörüne Bakanlığımız cari transfer bütçesinden aktarılan nakit tarımsal destek miktarı, fiyat desteği, faiz sübvansiyonu, ihracat desteği vb. kaynaklar hariç, toplamda 43 Milyar TL'yi aşmıştır. 2012 yılı ürünlerine ise yaklaşık 7,6 Milyar TL destek ödenmesi planlanmaktadır.

Bakanlığımızca, 5996 sayılı “*Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu*” başta olmak üzere ilgili diğer mevzuat çerçevesinde, yeterli miktarda güvenilir gıda üreterek sadece ülke içindeki değil ülke dışındaki tüketicilere de sürdürülebilir gıda arzını sağlamak, halk sağlığını korumak, ülke ihracatını geliştirmek ve sektörde haksız rekabeti önlemek amacıyla bitki sağlığı, veterinerlik, gıda ve yem konularında denetim ve kontrol hizmetleri titizlikle yürütülmektedir.

Bu kontroller, “*Çiflikten Sofraya Gıda Güvenilirliği*” anlayışı ile tüm gıda zincirinde Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri ile yetkilendirilmiş İlçe Müdürlükleri'nde görevli Gıda Kontrol Görevlisi tarafından gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, yapılan resmi kontrollerde alınan numunelerin analizleri Bakanlığımıza bağlı 41 Kamu Laboratuvarında ve Bakanlığımızca yetkilendirilen 70 Özel Gıda Kontrol Laboratuvarında gerçekleştirilmektedir.

Resmi kontrollere ilişkin görevler, genel olarak denetim, gözetim, tetkik, izleme, takip, doğrulama, numune alma ve analiz gibi uygun kontrol metotları ve teknikleri kullanılarak yürütülmektedir. 5996 sayılı Kanuna göre resmi kontroller risk esasına göre uygulanmaktadır. Denetimlerde firma ayrımı gözetmeksizin, işletmenin hijyen durumu, gıda işletmecisinin uyguladığı otokontrol amaçlı gıda güvenilirliği planları, daha önce idari yaptırım uygulanıp uygulanmadığı ve ürünün taşıdığı risk göz önünde bulundurulmaktadır.

İl Müdürlüklerimizin kendi bünyesinde yürüttüğü düzenli denetim ve kontrollere ek olarak,

Bakanlığımızca merkezi ve bütüncül bir yaklaşımla, gıda zincirinin tüm aşamalarında, tüketici sağlığının korunması ve güvenilir gıda arzının sağlanması amacıyla üretim miktarları, halkın tüketim alışkanlıkları, ihbar ve şikâyetler, Avrupa Birliği'nden (AB) alınan bildirimler dikkate alınarak ürün ve risk bazında değerlendirmeler yapılarak Yıllık Gıda Kontrol Planı hazırlanmaktadır.

Bakanlığımızca son 9 yılda gıda denetimleri ve denetçi sayıları önemli oranda artırılmıştır. 2002 yılında 1.500 civarında gıda denetçisi ile 39 Bin denetim yapılmışken, 2011 yılında 4.635 gıda denetçisi ile 400 Bin denetim yapılmıştır. 2012 yılında ise ilk 4 ay itibariyle onay ve kayıt kapsamındaki işletmelerde toplam 115 Bin denetim yapılmıştır.

Tüketicilerin de denetim mekanizmasına etkin katılımının sağlanması amacıyla 2009 yılında 174 ALO GIDA Hattı faaliyete geçirilmiş olup, bu sistemde web tabanlı yazılım sayesinde talepler anında işleme alınmakta ve en kısa sürede sonuçlandırılmaktadır. 174 ALO GIDA hattına 28.05.2012 tarihine kadar vatandaşlarımız tarafından gerçekleştirilen 650.638 aramanın 105.404 adedi gıda ihbar ve şikâyet kapsamında kayıt altına alınmış ve bu başvuruların 101.944 adedi sonuçlandırılmış olup, kalan ihbarların sonuçlandırma çalışmaları devam etmektedir.

Ayrıca, yapılan analizler sonucunda, 5996 sayılı Kanun'da yer alan "tağşiş tanımı" kapsamında uygunsuzluğu tespit edilen veya insan sağlığını tehlikeye atan firmaların isim ve markaları ile taklit ve tağşiş tespit edilen ürünlerinin parti/seri numaraları Bakanlığımız web sayfasından (www.tarim.gov.tr) kamuoyuna duyurulmaktadır.

Bakanlığımızca, "Tarladan Sofraya Gıda Güvenilirliği"nin sağlanması, çiftçilerimizin bilgi, teknik ve yöntemler konusundaki ihtiyaçlarının yerinde, zamanında ve yeterli düzeyde karşılanabilmesi amacıyla, Sertifikalı Tarım Danışmanlığı Uygulaması başlatılmış olup, 2009 yılından itibaren tarımsal danışmanlık hizmeti satın alan çiftçiler/tarımsal işletmeler desteklenmektedir.

Bakanlığımız tarafından başlatılan TARGEL projesi kapsamında ise köy ve beldelerde 657 sayılı Kanunun 4/B maddesine göre sözleşmeli pozisyonda görev yapmak üzere 2007-2011 yılları arasında 5824 Mühendis, 2909 Veteriner Hekim olmak üzere toplam 8.733 tarım danışmanının istihdamı yapılmış olup, hâlihazırda 7501 personelin görevlerine devam etmektedir. Tarım danışmanları yaklaşık 20.000 köy/beldede çiftçilerimize ücretsiz danışmanlık hizmeti vermektedir. 2012 yılında Tarım Danışmanlarının sayısı 10.000'e çıkarılarak, yaklaşık 35 Bin köyümüzde çiftçimiz bilgiyle buluşturulması planlanmaktadır.